

Humanitaarinen oikeus

□

Sisällys

- [1 Johdanto](#)
- [2 Geneven sopimukset](#)
- [3 Sodan oikeussäännöt](#)
 - [3.1 Suojeltu kohde](#)
 - [3.2 Sotavanki](#)
 - [3.3 Miehitys](#)

Johdanto

[Väestönsuojelu ja Geneven sopimukset](#)
[Punainen risti \(tunnusmerkki\)](#)

Geneven sopimukset

[Ulkoministeriö: Sodan oikeussäännöt 2015 -kirja](#)
[The Geneva Conventions of 12 August 1949 ICRC -kirja](#)
[Protocols Additional \(Geneven sopimusten lisäpöytäkirjat\)](#)

[Geneven I sopimus](#)

Geneven I sopimus maasotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden ja sairaiden aseman parantamisesta 12 päivältä elokuuta 1949

[Geneven II sopimus](#)

Geneven II sopimus merisotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden, sairaiden ja haaksirikkoutuneiden aseman parantamisesta 12 päivältä elokuuta 1949.

[Geneven III sopimus](#)

Geneven III sopimus sotavankien kohtelusta 12 päivältä elokuuta 1949

[Geneven IV sopimus](#)

Geneven IV sopimus siviilihenkilöiden suojelemisesta sodan aikana 12 päivältä elokuuta 1949

[Geneven yleissopimusten I lisäpöytäkirja](#)

Geneven yleissopimusten lisäpöytäkirja kansainvälisten aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta

[Geneven yleissopimusten I lisäpöytäkirjan I liitteen muutokset](#)

Vuonna 1949 tehtyjen Geneven yleissopimusten I [lisä]pöytäkirjan I liitteen (henkilötietoja ja henkilöiden tunnistamista koskevat säännöt) muutokset

[Geneven yleissopimusten II lisäpöytäkirja](#)

Geneven yleissopimusten lisäpöytäkirja kansainvälistä luonnetta vailla olevien aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta

[Geneven yleissopimusten III lisäpöytäkirja](#)

Geneven vuoden 1949 yleissopimusten lisäpöytäkirja uuden tunnusmerkin käyttöönotosta

Sodan oikeussäännöt

Sotilaan käsikirja 2022

Suomalaisen sotilaan säännöt, ks. Sotilaan käsikirja 2022 s. 139.

Sodan oikeussäännöillä säännellään sitä, miten sotaa käydään toisin sanoen millä aseilla ja menetelmillä taistellaan. Lisäksi tarkoituksena on sodan aiheuttamien inhimillisten kärsimysten lievittäminen. Oikeus vahingoittaa vihollista millä keinoilla hyvänsä ei ole rajoittamaton. Sodan oikeussääntöjä on noudatettava aseellisissa selkkauksissa.

- Rikkomalla sodan oikeussääntöjä ei voiteta sotaa vaan ainoastaan eristäydytään kansainvälisestä yhteistyöstä ja vaarannetaan Suomen asema nyt ja tulevaisuudessa. Noudattamisella taataan se, että Suomi saa tarvitsemaansa ulkomaista apua ja tukea sodan aikana ja sen jälkeenkin. Tämä tarkoittaa myös Puolustusvoimien tarvitsemaa materiaalia ja mahdollisesti muiden valtioiden suorituskykyä. Noudattamisella taataan myös suomalaisten mahdollisuus saada sodan oikeussääntöjen edellyttämä suoja.
- Rikkomalla sodan oikeussääntöjä yksittäinen taistelija saattaa vaarantaa oman tulevaisuutensa - rikoksista rangaistaan. Sodan oikeussääntöjen rikkomisesta rangaistaan Suomen rikoslain mukaisesti. Suomalaista sotilasta velvoittavat sotilaan säännöt.
- Sotarikoksia ovat esimerkiksi
 - taistelukyvyttömän henkilön surmaaminen tai haavoittaminen
 - petollinen surmaaminen tai haavoittaminen
 - sotavangiksi ottaminen petollisin keinoin
 - vihollisen omaisuuden tuhoaminen tai haltuunotto ilman sotilaallista välttämättömyyttä

- kunniaa loukkaavat sotarikoksen muodot kuten epäinhimillinen tai halventava kohtelu
 - rangaistus ja teloitus ilman asianmukaista oikeudenkäyntiä.
- Velvollisuus suojella ja hoitaa sairaita sekä haavoittuneita ei erittele heitä omiksi tai vihollisiksi, eikä suojele- ja hoitovelvollisuuteen saa vaikuttaa tausta, uskonto taikka poliittinen kanta.
 - Sotatoimet on kohdistettava vain sotilaskohteisiin, siviiliväestön ja siviiliomaisuuden suojelemiseksi ja umpimähkäisen toiminnan sijasta.

Suojeltu kohde

- Suojeltuja kohteita ovat:
 - siviiliväestön keskittymät
 - lääkintälaitokset
 - kulttuurikohteet
 - ympäristölle vaaralliset laitokset
 - Suojeluun oikeutetut lääkintähuollon henkilöt ja kohteet on merkitty Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun tunnuksella; väestönsuojelun kohteet ja suojeltavat kulttuurikohteet on merkitty niiden omilla tunnuksilla.
- Suojeltuja kohteita ei saa käyttää vihollista vahingoittavaan toimintaan. Jos niin menetellään, suojele lakkaa.
- Luonnonympäristöä suojelee erityisesti 1) kielto aloittaa tahallinen hyökkäys tietoisena siitä, että hyökkäys aiheuttaa laajamittaisia, pitkäaikaisia ja vakavia ympäristövahinkoja, jotka olisivat liiallisia odotettavissa olevaan sotilaalliseen hyötyyn nähden sekä 2) sotaa käyvien velvollisuus varoa laajan, pitkäaikaisen ja vakavan vahingon aiheuttamista luonnonympäristölle, mikä saattaisi vaarantaa väestön hengissä säilymisen ja terveyden.

Sotavanki

Sotilas on vihollisen valtaan joutuneena oikeutettu sota- vangille kuuluvaan kohteluun. Sotavanki on velvollinen ilmoittamaan vain nimensä, arvonsa, syntymäaikansa ja tuntolevynsä numeron. Muihin kysymyksiin vastataan: "En voi vastata kysymykseen". Sotavangilta ei saa ottaa pois suojavälineitä, henkilökohtaisia esineitä eikä tuntolevyä. Väkivallan käyttö sotavankia kohtaan on kielletty. Sotavankien hyvinvointi sotavankeudessa on taattava. Heidän yhteydenpitonsa omaisiin ja mahdollisuus harjoittaa uskontoa on järjestettävä.

Miehitys